

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**YANGI O'ZBEKISTON
STRATEGIYASINI AMALIYOTGA JORIY
ETISHNING NAZARIY-METODOLOGIK
ASOSLARI**

Respublika ilmiy-nazariy anjumani

O'ZBEKISTON STRATEGIYASI | **2030**

Farg'ona - 2024

Yuqoridagilardan kelib chiqib, aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlarini qo'llab-quvvatlash, jamiyatdagi ijtimoiy tengsizlikni yumshatish, munosib turmush sharoitini yaratish maqsadida ta'sirchan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Jumladan, tariximizda ilk bor pensiya va ijtimoiy nafaqalar miqdorini minimal iste'mol xarajatlaridan kam bo'lmagan darajaga olib chiqdik. 2017-yilda kam ta'minlangan 500 ming oila ijtimoiy yordam olgan bo'lsa, bugunga kelib 2 milliondan ortiq oilaga ko'mak berilmoqda. Ajratilayotgan mablag' esa 7 barobar ko'paytirilib, yiliga 11 trillion so'mga yetdi.

Kam ta'minlangan oilalar farzandlarini parvarish qilish bo'yicha nafaqalar qamrovi kengaytirildi, nafaqa tayinlashda hisobga olingan bolalarning yoshi 14 yoshdan 18 yoshgacha oshirildi, mazkur to'lov muddati 6 oydan 12 oygacha hamda nafaqa miqdori o'rtacha 1,5 barobar ko'paydi, 2022-yildan boshlab oilaning har bir a'zosiga jami bir oylik o'rtacha daromad minimal iste'mol xarajatlari miqdoridan oshmaganda oilani kam ta'minlangan, deb e'tirof etilishi belgilab qo'yildi.

Xulosa qilib aytganda, "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi"ni hayotga izchil tatbiq etish jarayonlari ancha ilgari – Shavkat Mirziyoev ikkinchi marta O'zbekiston Prezidenti lavozimini rasman bajarishga kirishgan sanadan boshlangan. Shundan so'ng orada o'tgan 80 kun mobaynida 6 ta qonun, Prezidentning 7 ta farmoni va 17 qarori qabul qilindi.

Bu o'rinda davlatimiz rahbarining bevosita tashabbusi bilan qabul qilingan "Favqulodda holat to'g'risida", "Tadbirkorlar kunini belgilash to'g'risida", "Sug'urta faoliyati to'g'risida"gi yangi qonunlarni va bir qator qonunlarga kiritilgan muhim o'zgartirishlarni alohida ta'kidlash maqsadga muvofiqdir. Bugungi kunda amaliyotga izchil joriy etilayotgan ushbu qonun hujjatlarining barchasi Taraqqiyot strategiyasida belgilab berilgan ustuvor yo'nalishlar va eng muhim vazifalarning so'zsiz bajarilishiga

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Madaliyeva Z. Huquqiy madaniyat va yoshlar. - T.: "Akademiya", 2020. 5-bet. 2. Karimov I.A. Biz kelajagimizni o'z qo'limiz bilan quramiz.7-jild. -T.: "O'zbekiston", 1999. 304-bet.

3. Karimov I.A. Biz kelajagimizni o'z qo'limiz bilan quramiz.7- jild. -T.: "O'zbekiston", 1999. 306-bet.

4. Karimov I.A. Vatanimiz va xalqimizga sadoqat bilan xizmat qilish-oliy saodatdir. - T.: "O'zbekiston", 2007. 38-bet.

5. Milliy istiqlol g'oyasi. Bakalavriat bosqichi uchun darslik. - T.: Akademiya, 2020

6. Milliy istiqlol g'oyasi: Asosiy tushuncha va tamoyillar. - T.: O'zbekiston, 2019. 7. Milliy istiqlol g'oyasini shakllantirishda tashkiliy-uslubiy yondoshuvlar. - T.: Akademiya, 2020.

Koshifiy axloqiy qarashlarining zamonaviy ahamiyati

N.J.Norov – Alfraganus universiteti magistranti

Annotatsiya

Mazkur maqolada mashhur voiz Husayn Koshifiyning ilmiy merosi, ijtimoiy-axloqiy qarashlari tahlil qilingan. Shuningdek, bugungi O'zbekiston sharoitida ma'naviy-ma'rifiy islohotlarning samaradorligini oshirishda ulardan foydalanishning ahamiyati yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: Voiz, axloq, aql, farosat, idrok, omonat, diyonat, vafo, ahd, rostgo'ylik, "Axloqi Muhsiniy", ratsionallik tamoyili, etiket qoidalari

Annotatsiya

В данной статье анализируется научное наследие, социальные и нравственные взгляды известного проповедника Хусейна Кошифи. Также подчеркивается важность их использования в повышении эффективности духовно-образовательных реформ в условиях сегодняшнего Узбекистана.

Ключевые слова: Проповедник, мораль, интеллект, проницательность, понимание, вклад, религия, верность, завет, честность, «Этика Мухсини», принцип разумности, правила этикета.

Abstract

This article analyzes the scientific heritage, social and moral views of the famous preacher Husayn Koshifi. Also, the importance of their use in increasing the effectiveness of spiritual and educational reforms in the conditions of today's Uzbekistan is highlighted.

Key words: Preacher, morality, intelligence, insight, understanding, deposit, religion, faithfulness, covenant, honesty, "Ethics of Muhsini", principle of rationality, rules of etiquette

Insoniyat tamaddunining ilk o'choqlaridan biri sifatida e'tirof etilayotgan Markaziy Osiyo bashariyat ma'naviy taraqqiyotida o'zining nodir asarlari bilan beminnat xizmat qilgan ko'plab allomalarni yetishtirib berdi. Qomusiy mutafakkir allomalarimiz ilm-fan va madaniyatning barcha sohalari bo'yicha ulkan meros qoldirib ketdilar. Ayniqsa, ajdodlarimiz tomonidan sharqona odob-axloq falsafasiga oid yozib qoldirilgan noyob asarlar xorij olimlar tomonidan hamon yuqori baholanib kelinmoqda. Axloq falsafasiga oid mukammal asar yaratgan allomalardan biri Husayn Voiz Koshifiydir.

Alloma ilmiy merosida axloq falsafasi muhim ahamiyat kasb etadi. Allomaning barcha asarlarida sharqona axloq odob etiketlarini targ'ib etishga katta ahamiyat qaratadi.

Uning axloq falsafasini bayon etishida rasionallik tamoyiliga tayanishi ilmiy merosidagi yutuqdir. Husayn Voiz Koshifiyning fikricha kishi o'zining axloqiy fazilatlarini doimo takomillashtirib borishi kerak, ya'ni aql, farosat va idrok orqali o'z-o'zini tarbiyalab borish lozimi. Alloma buni quyidagicha ifoda etadi: "Zero, insonning ruhini tarbiyalash, parvarish etish orqali uni go'zal va hamda xulq-atvorli, fazilatli qilib etishtirish mumkin»[1]. Shuning uchun axloq odob qoidalari bayon etilgan asarlarida axloqiy fazilatni tushuntirar ekan kishilarni har birini axloqiy fazilatlarini o'zida tarbiyalab borishga va mazkur fazilatlarga qarshi bo'lgan illatlardan xalos bo'lishga chaqiradi.

Husayn Voizning fors-tojik nasri rivojida qimmatli xizmatini isbotlagan bir qancha asarlari bor. Jumladan, "Futuvvatnomai Sultoni" Husayn Voiziy Koshifiyning eng qimmatli ta'limoti va axloqiy asari bo'lib, u avvalgi "Futuvvatnoma" asosida yaratilgan. Asar muqaddima va 10 bobdan iborat bo'lib, futuvat asoslarini, yigitlar yondashuvini yoritish nuqtai nazaridan adabiyotimiz tarixidagi eng mukammal targ'ibot asari hisoblanadi, chunki Husayn Voiz asarda barcha tafsilotlarga e'tibor beradi.

Husayn Voiz Koshifiy asarlarini o'z davrining ilmiy tili – fors tilida yozgan bo'lib, undan ko'pgina ilmiy, badiiy tarjima asarlari ham meros qolgan. U falsafa, axloq,

tilshunoslik, adabiyotshunoslik, siyosat, tarix, kimyo, astronomiya, matematika, musiqa, voizlik, she'r san'ati, din tarixi, fiqh, tibbiyot kabi fanlarga oid 200 dan ortiq asar yozganligi manbalardan ma'lum. Koshifiyning O'zbekiston Fanlar akademiyasi Abu Rayhon Beruniy nomidagi Sharqshunoslik va H. Sulaymonov nomidagi Qo'lyozmalar institutlarida 45 nomdagi asarlarining 197 qo'lyozma va 75 tosh bosma nusxalari saqlanmoqda.

Uning salmoqli ilmiy merosi orasida axloq falsafasiga oid «Axloqi Muhsiniy» asari alohida ahamiyat kasb etadi. Asarni Sharq axloq falsafasining nodir durdonasi deb baholash mumkin. Koshifiy mazkur asarida axloq odob mavzusida yaratilgan ko'plab asarlarni chuqur tahlil etib, o'zining xulosalari bilan mazmunan boyitadi.

Husayn Voiz Koshifiy bu 40 ta xislatlarni inson faoliyatidagi ahamiyatini asoslab berar ekan, har bir hukmdorni bu xislatlarga ega bo'lishga chaqiradi. Bayon etilgan xislatlar faqat hukmdorlar uchun emas, balki har bir fuqaro uchun ham zarur jihatlar bo'lganligi, mavzular qiziqarli va ibratli rivoyat va hikoyatlar bilan bayon etilganligi bois Sharqning eng mashhur pand nasihat mavzusidagi axloqiy qomusnoma sifatida barcha sevib mutaola qiladigan asarlardan biri bo'lgan.

“Axloqi Muhsiniy” asarida bayon etilgan barcha mavzular kishini yaxshi xulqqa chorlagani va bag'rikenglik g'oyalarini keng targ'ib qilganligi bois har bir o'quvchida katta qiziqish uyg'otadi. Shaxs ma'naviyatida shukr va sabr qilishlik va uning fazilatlarini bayon etilib, hayo, pokizalik, oliyhimmatlik, sobitqadamlik, adolatli bo'lish, avf etish, shafqatli va marhamatli bo'lish kabi axloqiy fazilatlarini zarurligini uqtirib o'tadi[2].

Shijoat, g'ayrat, fursatni g'animat bilish kishi uchun zarur fazilat ekanligiga alohida to'xtalib o'tadi. Husayn Voiz Koshifiy o'quvchini farosatlilikka, sir saqlashlik, huquqqa rioya qilishlik, doimo yaxshilar bilan hamsuhbat bo'lishlikka va yomon ishlardan yiroq bo'lishga chaqiradi. Husayn Voiz Koshifiy mazkur asarida har bir mavzuni yoritishda “Qur'on” oyatlari va hadislaridan namunalar keltirish bilan cheklanmaydi, balki, Sharq xalqlarining buyuk mutafakkirlari Abulqosim Firdavsiy, Nizomiy Ganjaviy, Jaloliddin Rumiy, Shayx Sa'diy, Bahouddin Naqshbandlarning nazmlaridan lavhalar keltiradi.

Shuningdek har bir mavzuning mohiyatini yoritishda ibratli rivoyatlarni keltirib o'tadi. Rivoyatlarda ko'pincha turli xil millat va din vakillaridan iborat tarixiy shaxslar va ular hayoti davomida (bayon etilayotgan mavzuga oid) sodir bo'lgan voqealar ibrat tarzida bayon etiladi.

Shuningdek, Koshifiy kishi faoliyatida chiroqli xulq va muloyimlik fazilatlarining mohiyatini ochib berishga harakat qiladi. Omonat va diyonat, vafo va ahd, rostgo'ylik kabi axloqiy fazilatlar xususida batafsil to'xtalib o'tadi. Ohistalik va shoshilmaslik, andishalilik kabi xislatlarni kishi axloq odobida tutgan o'rnini bayon etadi. Shijoat, g'ayrat, fursatni g'animat bilish kishi uchun zarur fazilat ekanligiga alohida to'xtalib o'tadi va o'quvchini farosatlilikka, sir saqlashlik, huquqqa rioya qilishlik, doimo yaxshilar bilan hamsuhbat bo'lishlikka va yomon ishlardan yiroq bo'lishga chaqiradi.

Xususan, “Axloqi muhsiniy” asarida bayon etilgan barcha mavzular kishini ezgulikka, yaxshilikka, sabr-toqatlilikka va shu kabi fozil odamlar xislatlarini o'rgatishga qaratilganligi bois qimmatlidir

Shunindek, Koshifiy kishi faoliyatida chiroyli xulq va muloyimlik fazilatlarining mohiyatini ochib berishga harakat qiladi. Omonat va diyonat, vafo va ahd, rostgo'ylik kabi axloqiy fazilatlar xususida batafsil to'xtalib o'tadi. Ohistalik va shoshilmaslik, andishalilik kabi xislatlarni kishi axloq odobida tutgan o'rnini bayon etadi. Shijoat, g'ayrat, fursatni g'animat bilish kishi uchun zarur fazilat ekanligiga alohida to'xtalib o'tadi. Koshifiy o'quvchini farosatlilikka, sir saqlashlik, huquqqa rioya qilishlik, doimo yaxshilar bilan hamsuhbat bo'lishlikka va yomon ishlardan yiroq bo'lishga chaqiradi. Husayn Voiz Koshifiy o'zining aksariyat asarlarida sharqona axloq-odob qoidalarini targ'ib qiladi. Xususan, "Axloqi Muhsiniy" asarining asosiy g'oyasi inson faoliyatida yaxshi xulqni targ'ib etishdan iboratdir. Asar muqaddimasida bu xususida alloma shunday yozadi: "Hakimlar chiroyli xulq shunday bir yo'lki, bu yo'ldan yurmay turib, izzat va sharif manziliga etib bo'lmaydi va bu yo'lga qadam qo'ymay turib vujud raxtini hayvonot biyobonidan insoniyat doril mulkiga etkazib bo'lmaydi, deydilar....Odamlarning qay birlarida chiroyli xulq va yoqimli xislatlar namoyon bo'lsa, shu kishilar zebo ko'rinadilar"[3]. Koshifiyning mazkur asarida, asosan, kishilarning ijtimoiy faoliyatidagi axloqiy fazilatlarining falsafiy tahlili ishlab chiqilgan.

Xulosa qiladigan bo'lsak, avvalo, Markaziy Osiyo xalqlari yuksak darajadagi axloq-odob va muomala etiketiga ega bo'lgan. Ikkinchidan, Husayn Voiz Koshifiy ratsionallik tamoyili asosida sharqona etiket odoblarini nazariy jihatdan asoslab bera olgan.

Uchinchidan, alloma ilgari surgan sharqona etiket qoidalari bugungi axborotlashgan jamiyat bosqichida barkamol avlodni tarbiyalashda zaruriy manbalardan biri bo'lib xizmat qiladi.

2017-2021yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasida davlat va jamiyat qurilishi tizimini takomillashtirishning beshta ustuvor yo'nalishlaridan biri "Davlat va jamiyat qurilishi tizimini takomillashtirish"etib belgilangan. Bu masala boshqaruv madaniyati bilan chambarchas bog'liqdir. Chunki davlat boshqaruvida siyosat ham mazmunan va shaklan madaniy hodisa bo'lgani holda, ularning mohiyatan madaniy hodisa darajasiga ko'tarilishi ko'proq ahamiyatlidir. Boshqaruv madaniyati bu - ma'muriy, ijtimoiy va psixologik kabi boshqaruv vazifalarini muvaffaqiyatli amalga oshirishdagi rahbarning shaxsiy, professional va ishchanlik sifatlarining sintezidir. Uning samaradorligi bevosita axloqiy fazilatlariga bog'liqdir. Sharq va G'arb mutafakkirlari qadimdan boshqaruv madaniyatiga e'tibor qaratib kelishgan, bu sohaga oid ko'plab asarlar yozib qoldirishgan, shaxs, jamiyat va davlat munosabati masalasida o'z tajribasidan kelib chiqib ilmiy bahs olib borishgan. Ular orasida Husayn Voiz Koshifiyning alohida o'ri bor.

Husayn Voiz Koshifiy taxminan 1440 yillarda Xuroson viloyatidagi Sabzavor shahrining Bayhaq kentida tug'ilgan. Yoshligidanoq voizlik, so'z san'ati bilan shug'ullanadi, Sabzavorda o'zi yosh bo'lsada, ko'zga ko'ringan voiz bo'lib taniladi. Husayn Voiz Koshifiyning "Axloqi Muxsiniy", "Axloqi Karim", "Risolati Xotamia", "Mavohibi oliya" kabi asarlari nemis, ingliz, fransuz, turk, fors, arab, grek tillariga tarjima qilingan. Asarlari kataloglarini Evropaning taniqli olimlari A.Kraft, V.Perch, O.Omer, G.Ete, X.Re, E.Rexatzek, F.Karata, Daorn, E.Braun, E.Bloshe, A.Arberlilar tuzishgan. Bu fikrlarning o'zi Husayn Voiz Koshifiy hayoti va ijodi, axloqiy-falsafiy

merosini o'rganish g'oyat muhimligini ko'rsatadi.

Husayn Voiz Koshifiyning axloqiy qarashlarini vujudga kelishi va shakllanishida mamlakatda davom etayotgan toj-taxt uchun kurashlar, xalqqa ko'rsatilayotgan adolatsizliklar, nopokliklar va boshqa ko'pgina salbiy jihatlar o'z ta'sirini ko'rsatgan. Voiz Koshifiy voiz sifatida har kuni oddiy xalq ichida yurdi, ularning hayoti bilan yaqindan tanishdi, orzu-armonlarini, noroziliklari sabablarini o'rgandi. Oddiy xalq adolatsizlikning qurboni bo'layotganini, aldashlar, ayyorliklar, ta'magirliklar kuchayganini har qadamda uchratadi. Shu sabab asarlari orqali kishilarni insofga chaqirish, podsho va uning xizmatchilarini saxiy, ochiq ko'ngil, mehribon, adolatli, mehnatsevar, halol, pok bo'lishga chaqirishga harakat qildi.

Uning axloqiy qarashlarining shakllanishiga o'zidan oldin yashab o'tgan mutafakkirlarning, ikkinchidan, hayot, turmush taqozosi, uchinchidan, Koshifiy Husayn Boyqaroga maslahatchi sifatida mamlakatdagi ijtimoiy muammolar muhokamasida qatnashganining ta'siri bo'lganini aytib o'tish lozim. Voiz Koshifiy, Husayn Boyqaroni ham adolat va insofga chaqiradi, saroydagi fisq-fasod, urushlarini, aysh-ishratlarni tanqid qiladi, boshqaruvda insonparvarlik, vatanparvarlik, saxiylik, adolatlilik kabi g'oyalarni ilgari suradi ilgari suradi.

Husayn Voiz Koshifiy axloqiy ta'limotining falsafiy asoslari, "Axloqi Muxsiniy", "Axloqi Karim", "Futuvvatnomai Sultoniy", "Risolati Xotamia", "Tafsiri Husayniy" asarlarida mukammal bayon qilingan Koshifiy ilohiyotchi, voiz, shu bilan birgalikda yozuvchi, olim va faylasufdir. Koshifiy xalqqa, jamiyatga, kelajak avlodga xizmat qilgan inson yaxshidir va kishilarni hayotning qadriga, o'tayotgan umrni, vaqtning qadriga etishga chaqiradi. Uning nazdida, amal va davlatdan ko'zlangan asl maqsad xalqni himoya qilish va yurtni obod etishdir.

Koshifiyning "Axloqi Muhsiniy" asarida boshqaruv uchun muhim bo'lgan ko'plab jihatlar ta'kidlanadi. Asar 40 bobdan iborat bo'lib odil shohlar, tadbirkor vazir va amirlar, sofdil mulozimlar haqida ajoyib ibratli fikrlar, nasihatu o'gitlar, shunga muvofiq qator rivoyatlar, hikoyatlar keltirilgan. Asarning 32-bobi "Siyosat bayonida" deb nomlanadi. U "har ikki olamning madori siyosatdir, uni olamning sozu nosozligi asosiga nomzod qilganlar. Agar zabt etish va siyosat qilish bo'lmasa, barcha ishlar izdan chiqadi, agar adab berish va jazolash rasmi yo'q bo'lsa, muhim ishlar vayronlikka yuz qo'yadi" deya ta'kidlaydi.[4]

Alloma boshqaruvni funksional jihatlariga, boshqaruv sohasida sub'ekt sifatida ishtirok etuvchilarga taalluqli madaniyatni hamda boshqaruv munosabatlarida ishtirok etuvchi boshqa shaxslarning madaniyatiga e'tibor qaratadi. Chunki boshqaruvchi tomonidan teshgishli meyorlar, tartib-qoidalar, axloqiy normalarga rioya etilishi kuzatilsa-yu, ammo boshkariluvchi jamoada etarli darajadagi sifatlar bo'lmasa boshqaruvga putur yetadi. Shuning uchun u xaloyiqni besh tabaqaga bo'linish va har biriga o'ziga xos munosabat bo'lishi kerakligini nazarda tutadi. "Siyosat ikki xil bo'ladi: biri o'z nafsiga siyosat qilish, ikkinchisi o'zga kishiga siyosat qilish. O'z nafsiga nisbatan bo'lgan siyosat shuki, yomon sifatlarni o'zidan yo'qotish va yaxshi xulqlarni egallashdir. Boshqaga nisbatan siyosat esa yana ikkiga bo'linadi. Birinchisi, o'z ayonlari va yaqinlari siyosati va ularni tartibga solish, ikkinchisi, umumxalq siyosatiligini aytib o'tadi.

Asarda podsholik tartib qoidalari, davlat ishlarini yuritish rasmi rusumi, shartlari, raiyat va lashkarga munosabat, do'stu dushmanniajratish siyosati, chegaralarni qo'riqlash va ichki nizolar, fitnalarning oldini olish kabi ko'plab masalalar atrofida muhokama yuritilgan. Shuningdek, podshoh va yuksak martabali davlat arboblarning vazifalari, axloq-odobi, mulozimlari bilan munosabati ko'plab tarixiy shaxslar to'g'risidagi ma'lumotlar asosida yoritilgan. Koshifiy axloqqa oid tushunchalarni keltirar ekan unga amal qilishga oid Qur'oni Karim va hadislardan misollar keltiradi, shuningdek, Firdavsiy, Nizomiy Ganjaviy, Jaloliddin Rumiy asarlaridan ham tegishli lavhalar bilan asoslaydi.

Koshifiy talqiniga ko'ra, davlat ishida bosh talab odillik va tadbirkorlikdir. Adolat shohning ham, vaziru amirlarning ham asosiy axloqiy sifati bo'lmog'i lozim. "Axloqi Muhsiniy" asrining 15-bobi "Adolat bayonida deb nomlanadi. "Adl-mamlakatni bezaydigan va qalblarga nur bag'ishlaydigan chirog'idir. Adolat qilish – bu mazlumlar ohini eshitish va ehson bilan majruhu nochorlar jarohatiga malham qo'yishdir. Hadisda kelibdikim, podshohning bir soatlik adolati oltmish soatlik ibodatidan afzaldir, zero ibodatning natijasi faqat uni ado etganga etsa, adolatning foydasi esa xosu avom, katta-kichikka etadi va mamlakatning obodligi, qutu barakasi ham shundan. Shu bois adolatning savobi haddu hisobdan ziyod va qiyosdan tashqaridir"[5].

Adolatning mazmunini nima tashkil etishi masalasiga to'xtalib aytish joizki, uni o'zi va boshqalar bilan muomalada meyorga amal qilish tashkil etadi. Bu haqida Husayn voiz Koshifiy o'zining "Axloqi muhsiniy" asarida adolatning ma'nosi xalqning huquqiy tengligini ta'minlashdir. Adl shunday ziynatdirki, u mamlakatga oroyish beradi; bir quyoshki, uning nuri bilan zulmat yorug'likka aylanadi deya ta'kidlaydi.

Husayn Voiz Koshifiyning axloq falsafasida siyosat odobi, davlatni boshqarishning axloqiy talablari, podshoh bilan fuqarolar o'rtasidagi munosabat, jamoani idora qilish, insonni tarbiyalash muammolari etakchi o'rin egallaydi. U adolat bo'lmagan joydan norozilik, adolat, ziddiyat, qarama-qarshiligi paydo bo'lishi mukarrarligini boshqaruv madaniyatida axloqiy fazilatlarining muhimligini ta'kidlaydi.

Allomaning kasb odobi, kasbiy madaniyat, boshqarishni axloqiy madaniylashtirishga doir qarashlari, yondashuvlari, tavsiyalari ijtimoiy munosabatlar globallashuvi borayotgan hozirgi davrda ham muhim ahamiyatga ega. Rahbar faoliyatida bilim va yetuk axloq uzviy ravishda bir-biri bilan bog'lanishi: bilim narsalarning mohiyatini, ichki sababiyatlarini bilish imkonini beradi, axloqiy (ma'naviyat) esa odamni yaxshi fazilatlariga davat etadi. Tashabbuskorlik, faollik, ishbilarmonlik, ijodkorlik, mas'uliyatlilik xislatlarini qaror toptirishga e'tibor beriladi. "Futuvatnomai sultoni" va "Axloqi Muhsiniy" asarlari besh yuz yil davomida axloq va odob dasturi sifatida qo'ldan qo'lga o'tib kelingan. Ular bugun ham axloqiy merosimiz sifatida o'z ahamiyatini yo'qotgan emas".

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI

1. Husayn Voiz Koshifiy. Futuvvatnomai sultoni. Axloqi Muhsiniy. Toshkent, 2011. –B.16.
2. Махмудов Р. Хусайн Воиз Кошифий // Маънавият юлдузлари. -Т., 2001.

3. Husayn Voiz Koshifiy. Futuvvatnomai sultoniyy. Axloqiy Muhsiniy. Toshkent, 2011.
4. Husayn Voiz Koshifiy. Futuvvatnomai Sultoniyy. Axloqiy Muhsiniy. O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti. – Toshkent, 2011. – B.261-265.

С.Ганиходжаева	Замонавий шароитларда ёшлар бандлиги ва уни таъминлашнинг ўзига хос хусусиятлари	437-438
U.D.Karimov	Anonimlikning ijtimoiy-falsafiy jihatlar	438-442
Д.Нарматов	Жисмоний шахслар даромадларини декларация асосида солиққа тортиш тизимини янада такомиллаштириш	442-443
Н.Саидова	Жисмоний шахслар даромадини солиққа тортиш тизимини такомиллаштириш	443-445
Н.Вахабова	Йирик солиқ тўловчи корхоналарда қўшилган қиймат солиғи ҳисоби	445-447
A.A.Abdumalikov Sh.M.Kadirov	<i>Tabiatni asrash bo'yicha milliy strategik reja va uning ahamiyati</i>	447-451
B.Z.Arzimatov	Cultural tourism potential, architectural wonders in Uzbekistan	451-453
I.A.Ismoilov S. S.Zokirov	Yangi O'zbekistonda adolatli-ijtimoiy siyosatni rivojlantirish	453-456
I.A.Ismoilov A.Abdulazizov	Yangi o'zbekistonda adolatli ijtimoiy davlat	456-460
N.J.Norov	Koshifiy axloqiy qarashlarining zamonaviy ahamiyati	461-467